

מבוא

שלום וברוכות הבאות וברוכים הבאים למפגש הראשון בשבוע השמיני של עיניים על עזה. זה השבוע השמיני להתכנסות שלנו, אבל כבר כמעט שנתיים שמלחמת ההשמדה בעזה נמשכת, אנחנו כאן מפנות את הזרקור גם לעזה אבל גם לתנאים בישראל שאפשרו את ההשמדה הזו וגם לתולדות שלה, לאופן שבו היא מעצבת אותנו כחברה וכפרטים. והיום נמצאת איתנו ג'דיר האני, פעילת שלום אקטיביסטית וחברת הנהגת [תנועת] "עומדים ביחד" [<https://www.standing-together.org/en>], שתשוחח איתנו בדיוק על הפרספקטיבה הזו. ההרצאה שלה נקראת "להיות פלסטינית בישראל". ובצירוף מקרים נפלא ג'דיר מתארחת אצלנו ביום שבו אנחנו ראינו את פעולת השיבוש המופלאה של הפעילים והפעילות הצעירים של "עומדים ביחד", שגם רבים מהם סטודנטים באוניברסיטת חיפה, שהשתלטו לשנייה על המסכים שלנו. אנחנו מלאות השראה ומודות להם על הפעולה הזו. אז ג'דיר, תודה רבה לך שהצטרפת אלינו היום, ואנחנו מחכות לשמוע אותך.

הרצאה

שוקרן, תודה ליאור, תודה על הזכות באמת, תודה על היוזמה. ממש מרגש וכל כך חשוב. אני גם עוקבת ורואה את האתר. ואתם עושים עבודה נהדרת. הבנתי שיש לי שמונה דקות ואני אתחיל בלהגיד שאני ג'דיר. אני עוד מעט [בת] 48. אני מעכו. הייתי הרבה שנים בנגב. אני פעילת שלום מגיל מאד צעיר, ובחרתי לדבר על הנושא הזה כי באמת פגשתי את המציאות של להיות אזרחית פלסטינית במדינת ישראל. פגשתי את האתגר הזה הכי חזק עכשיו, מאז המלחמה, מאז השבעה באוקטובר. אני משתתפת בהרבה פעילויות, בהפגנות. בעבר השתתפתי כל הזמן במחאה נגד ההפיכה המשפטית. וכל הזמן שאלו איפה הערבים. ואני רוצה לשים באמת זרקור ולדבר על הנושא הזה.

אז אני רוצה להגיד קודם כל שאיבדתי חברה טובה, ויואן סילבר. היא כאן מאחורי [בתמונה], ויואן מקיבוץ בארי. ובעצם שם התחילה המורכבות, מאותו יום בבקור. אני [חברה] בקבוצה של "קול אחר", חברות וחברים מ"קול אחר" שהם אנשים מעוטף עזה שפעילים מאז המצור על עזה בדרישה להסיר את המצור ולשקם את עזה. ויואן נמצאת בקבוצה והתכתבנו. הבנו את גודל הזוועה, ככה לאט לאט במהלך היום, עד שלצערי אחרי חמישה שבועות התברר לנו לצערי שיואן נרצחה בבית שלה בקיבוץ בארי. זו המורכבות של להיות גם חברה של ישראלים, להזדהות עם הכאב של הישראלים, לכאוב כאילו באמת לראות את זה כמה שזה יכול להגיע לכל אחד ואחד מאיתנו. אני פגשתי את זה במקום הכי הכי אישי שלי. ויואן ואני היינו חברות. ישנתי בבית שלה בממ"ד שבו היא נרצחה, עשרות פעמים. וגם לכאוב את מה שקורה בעזה לבני העם שלנו. מהרגע הראשון הרגשתי את הצורך לדבר על זה ולהגיד שאנחנו חייבים להמשיך להגיד שלום אחד לשני, לדבר אחד עם השני. כל כך היה אצלי הפחד הזה שעוד פעם נפרצו כל [האירועים שהתרחשו] במאה ה-21. כל כך פחדתי מזה. אני גרה בעכו, וזה ללכת ברחוב ולראות במבט של האנשים שאת לא רצויה כאן. היה לי כל כך קשה וכואב, ובאמת החלטתי להביא את המורכבות [הזו].

לשמחתי ולכבוד הוא לי שאני פעילה בהרבה ארגונים למען חיים משותפים ושלום. ובאמת "עומדים ביחד" היא אחת התנועות שעוסקות בנושא הזה ביום יום, בסיום הכיבוש, שלום וצדק, צדק חברתי ושוויון. הרגשתי שאני חייבת להמשיך לעשות את העשייה הזו יותר חזק. הרבה שואלים אותי איך אני לא מתייאשת. בעיני השותפות ערבית-יהודית היא המפתח. אני מבחינתי לא הייתי מעיזה... אני, ג'דיר, לקח לי כמה שבועות לדבר ולהגיד שחמאס עשה דבר נורא. ולא שלא אמרתי! אמרתי. אבל לבקר ולהגיד [מפורשות] פחדתי אפילו בעצמי. ואפילו פחדתי לדבר על עזה ולכתוב על עזה בשבוע-עשרה הימים הראשונים. פחדתי כי ראיתי את הרדיפה הפוליטית וכמה סטודנטים הושעו מהאקדמיה ואנשים שפיטרו אותם מהעבודה בגלל הדברים האלה. לאט לאט הרגשתי כמה שזה חזק וחשוב. אבל מצד שני אני רואה שמסביב רוב האנשים לא מוכנים ולא רוצים כי הם מפחדים. ואלו שהעזו, לצערי עצרו אותם.

ואז לקחתי על עצמי להיות הקול הזה, הקול שמדבר ומביא קול אחר, אבל גם להעזיז לעשות משהו. למשל ב"עומדים ביחד" עשינו קמפיין של התרמה כי ראינו שהחברה הערבית בישראל, החברה הפלסטינית בישראל, לא יכולה להתבטא, לא יכולה לעשות שום דבר. המצב קשה מאוד. גם תרומות, תרומות כספיות, אסור. וגם ויש אנשים שיש להם משפחה בעזה. אנשים מיפו, מלוד, מרמלה, ממש יש להם משפחה. הרבה אנשים מהישובים שם מסביב בעצם עזבו לכיוון עזה והם לא יכולים לעשות שום דבר. היינו צריכים לעשות משהו. ואז באמת עלה הרעיון הזה של קמפיין גיוס, וראינו איזו הירתמות הייתה, כמה אנשים. חשבנו בהתחלה 10-20 משאיות, פתאום הגענו ל-400 משאיות, שזה מדהים. ואני חושבת שהייתה פה הזדמנות לחברה הפלסטינית בישראל באמת לעשות משהו למען האנשים בעזה. בהתחלה גם אלון-לי גרין, המנכ"ל השותף של "עומדים ביחד" העלה ציוץ שהביע כאב על הילדים בעזה ואשתו של אחד השחקנים שיתפה את הציוץ הזה. לצערי הוא הודח, אני חושבת. אבל גם עשו לו בעיות עם קבוצת הכדורגל. אלו דברים שפגעו ביום שלנו. ואני חושבת שהקמפיין הזה עזר לאנשים להגיד "וואו! אנחנו עושים משהו, ואנחנו מצליחים לעשות משהו!"

דבר נוסף שהיום אני מרגישה כל כך חשוב, זה ההרג המיותר של ילדים בעזה. כמעט 20,000 ילדים נהרגו מתחילת המלחמה. עשינו הרבה עמידות [מחאה ציבורית], שבעיניי הייתה להן הרבה הענות, ולא רק מהחברה הערבית. לפני שבועיים הייתה צעדה של ועדת המעקב ושותפות השלום וארגוני חברה אזרחית אחרים בסכנין שהגיעו אליה עשרות אלפי אנשים שזה מדהים ומרגש. הרגשנו את הצורך הזה בלעשות את הפעילות הזו. היום אנחנו עומדים בישובים הערבים, בהרבה ישובים. השבוע היו לנו ארבע עמידות, ואנחנו מתכננים עוד ועוד דברים לעשות את זה ביחד, לעשות את זה מהמקום של עשייה. ועדיין החברה הערבית בישראל מרגישה שחסר, שאנחנו צריכים לעשות עוד דברים.

עדיין יש פחד. היינו באחד היישובים השבוע ואמרנו לילדים: בואו תעמדו איתנו. והם אמרו "לא, המשטרה תעצור אותנו". אפילו ילדים מפחדים לדבר על זה. האחיינית שלי בבית הספר סיפרה שבאו ודיברו איתם בתחילת המלחמה. הגיע איש צבא או משטרה עם אנשים שבאו להסביר ולדבר על מה שקורה. זה ממש להפחיד, או ניסיון להבין מי מדברים ועל מה מדברים בבית. ובכלל, גם החוויה הזו לחיות את המצב של המלחמה שעדיין ממשיכה, ולצפות מאיתנו לבחור צד, ולהגיד עם מי אנחנו. אישית, כמה פעמים אמרו לי: "תראי את זה, ותראי את זה, ולמה את לא שם? למה את לא בוחרת צד? את צריכה להחליט, את לא יכולה להיות גם וגם". ואני בוחרת בצד האנושי, בצד של בני האדם, בצד שאומר שכואב לי על מה שהיה בשבעה באוקטובר וכואב לי על מה שקורה בעזה. ואנחנו יכולים לעבור את זה ביחד. אנחנו יכולים לעבור את המצב הזה מתוך התנגדות של כולנו ביחד למלחמת ההשמדה והרעבה בעזה, ולעשות את זה ביחד.

בהתחלה באמת היה לי מאוד קשה עם הרבה תגובות של חברים, של אנשים שראיתי ברשתות החברתיות, חלק מהם חברים אמיתיים בחיים שלי, וחלק מהם חברים וירטואלים, שדיברו שכן, צריך להיכנס לעזה, ואפילו אלו שכתבו אבל צריך לדעת מתי לצאת... והנה אנחנו רואים שלצערי עדיין לא יצאו, אלא רוצים לכבוש את עזה. וצריך להמשיך ולדבר על זה ולהמשיך לעשות את זה ביחד. כפלסטינית אני לא יכולה לבד. אני מאוד גאה ושמחה שיש לי הרבה שותפות ושותפים בדרישה הזו, ואני מרגישה שדווקא ההתנגדות למלחמה הולכת וגדלה, ובעיניי זה מאוד חשוב. אמנם קצת מאוחר מדי, אבל עדיין עדיף היום מאשר מחר.